

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“
по специалност 2.1. Филология, обявен от
Катедрата по кирилометодиевистика към
Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“
с кандидат: д-р Петко Димитров Петков,
главен асистент в същата катедра

От: доц. д-р Валентин Миланов Гешев

По обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ са подадени документите на д-р Петко Димитров Петков, главен асистент в Катедрата по кирилометодиевистика към Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“. Представен е списък на всички публикации на кандидата (5 книги, 2 съставителства, 17 статии, 13 доклада, 2 превода, нормализации на 22 слова и служби на Св. Климент Охридски, 3 електронни публикации, участие в 7 научноизследователски проекта), както и списък на книги и статии, представени за хабилитация (4 книги, едно съставителство, 16 статии, 1 превод и 22 нормализации). Представени са 7 цитирания на трудове на кандидата, 5 от които в чуждестранни издания.

От четирите книги, представени от д-р П. Петков за хабилитация, три – а именно *Кирил Пейчинович. Книга сия зовомая Огледало. Фототипно и наборно издание* (София, 2011, 164 с.), *Ръкопис № 2/23 от сбирката на Рилския манастир. Сборник с жития от края на XV век* (София, 2011, 584 с.), *Преп. Паусий Хилендарски, История славянобългарска. Критическо издание с превод и коментар. Т. I-II* (Света гора Атон, Славянобългарска Зографска света обител: първо издание 2012, 136 + 416 с.; второ допълнено и преработено издание 2013, 172+448 с.; трето поправено издание 2015, 172+448 с. – в съавторство с Д. Пеев, М. Димитрова, А. Николов) – са изпълнени с прецизност и висок професионализъм критически издания на обемни и важни за българската история, българската култура, историята на българския език и славистиката средновековни и ранновъзрожденски текстове. Четвъртата книга – *Средновековни български новели. Тиквешки сборник. Текст и изследвания* (Благоевград, 2010, 184 с. – в съавторство с Л. Илиева и Л. Перчеклийски) – също представя текста на конкретен средновековен паметник, но като литературна творба в превод на съвременен български език с обяснения и коментари.

Повечето от шестнадесетте статии, представени от д-р П. Петков за хабилитация, запознават читателя с конкретни текстове в конкретни средновековни паметници, групи от паметници или в цялата славянска средновековна книжовна традиция – трактати на св. Григорий Синаит за безмълвието, житието на св. Антоний Велики в руската ръкописна традиция, Египетския патерик в средновековната славянска книжнина, цитатите от книгата на пророк Исаия в славянския превод на Житие на св. Григентий Омиритски, славянския превод на Душеполезни истории на св. Анастасий Синайски, книгата на пророк Даниил в

бревиара на Вид Омишлянин, Скитския патерик, Азбучно-Йерусалимския патерик в ръкопис № 421 от сбирката на Хилендарския манастир, Тайноводствените поучения на Кирил Йерусалимски в преписа на Висарион Дебърски, старобългарския превод от X в. на Египетския патерик, перикопи от книгата на пророк Даниил в хърватската глаголическа книжнина, перикопи от Деяния апостолски в хърватски глаголически мисали, ръкопис №880 от НБКМ, Огласителните поучения на св. Кирил Йерусалимски в преписа на Висарион Дебърски, старобългарския и среднобългарския превод на Житието на Григорий Велики. Понякога обаче – както е в статията *Един неизследван тип числителни в българската средновековна книжнина* – конкретно неописано досега езиково явление, образуването в средновековните български текстове на сложни числителни с предлозите *къ, надъ, върху, съвърху, съ* се изследва на широкия фон на древни, средновековни и съвременни езици (сред които класически латински, късноантичен и византийски гръцки, старочешки, езикът на славяномолдавските хроники, езикът на средновековната източнославянска книжнина, словенски, албански, румънски, арумънски). Тук авторът съпоставя примери от различни средновековни паметници, борави с по същество социолингвистични понятия като реализация на обществения контекст, монолингвизъм, билингвизъм, диглосия, полиглосия, търси източниците на разглежданото явление във взаимодействието между жив език и книжовен език и съответно между различните живи езици и между различните книжовни традиции. В заключение той изказва хипотеза, че произходът на явлението е балкано-латински, според него то е балканизъм, повлиял върху средновековния български език, който трябва да се различава от наподобяващия го общославянски начин на образуване на числата от 11 до 19.

В статиите си д-р П. Петков представя разглежданите текстове, паметници и езикови явления в тяхната история и връзки с широкия културен и текстологичен контекст на Средновековието. В повечето случаи той запознава читателя с историята на възникване на текста и неговите преводи и преписи, след което анализира лексикалните, правописните, фонетичните и морфосинтактичните му особености. Представена е също и историята на проучване на дадения текст или група текстове, с което е свързана и богатата библиография към статиите на кандидата. Анализът винаги съдържа съпоставка с аналогични явления както в езика на други средновековни текстове и паметници (освен задължителните гръцки или латински оригинали), така и например в съвременните диалекти. Авторът често представя приемливи и разумни хипотези както по текстологични, така и по езикови въпроси, които предметът на изследване поставя.

Статиите на д-р П. Петков са богато илюстрирани с много примери, понякога с обемни таблици на разночетения или списъци с библейски цитати, а често и със самия представен на няколко страници и въведен за пръв път в научно обръщение текст. В случая със статията *The Book of Daniel in the Breviary of Vid of Omisalj* (Книгата на пророк Даниил в бревиара на Вид Омишлянин – в съавторство с М. Димитрова) обнародваният за пръв път тук архаичен хърватски глаголически текст (в латинска транслитерация) заема основната част от обема на публикацията.

Прецизно представеният богат илюстративен материал, внимателният и задълбочен анализ и изводи правят статиите на д-р П. Петков информативни и полезни както за по-тесен, така и за по-широк кръг читатели. За мене например

беше истинско удоволствие да чета за среднобългарски езикови особености в такива негови статии като *Към езиковата и текстологична характеристика на апостол № 882 от НБКМ* или *Преписът на Азбучно-Йерусалимския патерик в ръкопис № 421 от сбирката на Хилендарския манастир*.

Преподавателската дейност на д-р П. Петков е свързана с университетите в Благоевград, София и Саарланд и с учебните предмети старобългарски език, историческа граматика на българския език, история на българския книжовен език и съвременен български език. Участието на кандидата в проекти като *Наследството в архива на Неофит Рилски*, *Старопечатните книги в сбирката на Рилския манастир*, *Encyclopaedia slavica sanctorum*, *Езикът на българската католическа книжнина*, *Към езиково-правописните особености на българските ръкописни и печатни книги, написани на латиница*, *Изследване и език на кирилските пергаментни откъслечи в Зографския манастир* и др. е в съзвучие с останалата му изследователска и преподавателска дейност и с интересите му към историята на българския език и медиевистиката.

Научните публикации на д-р Петко Димитров Петков, работата му като преподавател и в научноизследователски проекти го представят като задълбочен изследовател, компетентен специалист по палеославистика, медиевистика и история на българския език и прецизен издател на сложни средновековни и възрожденски текстове. Въз основа на това предлагам на почитаемото Научно жури да го удостои с академичната длъжност „доцент“, в какъвто смисъл и убедено ще гласувам като член на същото жури.

София
17 август 2016 г.